

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Barbary Dufkové, LL.M., s názvem *Success in Legal Transplanting*

Obecně

Práce se věnuje poměrně složitému a dle názoru oponenta obtížně uchopitelnému tématu, kterým je „úspěch“ při přejímání cizích legislativních počinů. Pokud by se autorka věnovala samotným „právním transplantátům“ a popisovala např. různé metody (techniky), které jsou nebo mohou být používány, bylo by to téma jistě snazší, navíc zaměřené empiricky na konkrétní příklady. Jak se ukazuje (viz také níže), právě potřeba demonstrovat praktické situace přejímání zahraničních úprav je zásadní. Splnit takový úkol však není jednoduché, neboť to vyžaduje důkladnou znalost právního prostředí jak „dárce“ legislativních pravidel, tak i jejich příjemce.

Autorka se nicméně zaměřuje právě na otázku „úspěchu“, což situaci při hledání vhodných vzorů komplikuje již jen z toho důvodu, že podobně jako v medicíně je i v právu nutno vyčkat na to, zda se operace zdařila. Zatímco v lékařství je úspěch měřitelný v krátkém časovém úseku, v právu to zpravidla takto možné není a teprve plynoucí čas ukáže, zda zvolený postup byl úspěšný.

K formálním náležitostem práce

Po formální stránce práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práce co do rozsahu práce, způsobu zpracování, použité literatury i poznámkového aparátu. Pokud jde o jazykovou stránku práce, která je psána anglicky, necítím se z tohoto důvodu povolán hodnotit autorčino vyjadřování, nicméně pro mě byla práce bez problému srozumitelná.

K obsahu práce

Práce je tvořena čtyřmi vlastními kapitolami, ke kterým se připojuje úvod a závěr. V druhé meritorní kapitole autorka vysvětluje pojem „právních transplantátů“, přičemž vychází ze sociální funkce práva, kterou považuje za klíčovou pro tento koncept.

Ve třetí kapitole představuje autorka kritéria pro hodnocení úspěchu při přejímání cizích legislativních vzorů. Vychází z relativity těchto kritérií, přičemž rozlišuje zejména hledisko dynamické a statické, k nimž vždy připojuje podrobná dílčí subhlediska.

Čtvrtá kapitola je empirická; předkládá čtenáři jednotlivé případy převzatých právních úprav v různých jurisdikcích. Z našeho pohledu je zajímavá čtvrtá subkapitola, která se týká principu proporcionality v českém ústavním práva, jenž je podle autorky též příkladem převzatého právního pravidla.

Pátá kapitola je shrnující; autorka v ní provádí syntézu jednotlivých poznatků s cílem zhodnotit právní transplantáty a jejich úspěšnost podle jí zvolených kritérií (kritérium veřejného a soukromého práva; transplantáty týkající se postavení osob vs. hospodářských zájmů, transplantáty v oblastech, které jsou spíše globalizované a naopak).

V samotném závěru pak autorka konkretizuje ty podmínky, které jsou nezbytné pro úspěšné přijetí právních transplantátů. Ilustrativní je zejména příloha č. 1, ve které jsou tyto podmínky shrnuty, a dále příloha č. 2, která formou „tabulky“ jednotlivá hlediska vztahuje k autorkou zvoleným příkladům, které jsou popsány ve čtvrté kapitole.

K práci lze mít jen málo připomínek. V první řadě je otázkou výběr jednotlivých příkladů právních transplantátů, z nichž mnohé jsou našemu prostředí dosti vzdálené, a tedy je lze obtížně posuzovat. Samozřejmě chápu, že autorka zpracovala ty případy, k nimž našla dostatek zdrojů. Z jejich výběru by se dalo usuzovat, že evropské prostředí problematiku právních transplantátů buď příliš neřeší, nebo jsou naopak případy právních transplantátů natolik časté, že vlastně unikají pozornosti.

S touto poznámkou pak souvisí otázka, na kterou by se autorka mohla při obhajobě zaměřit, a to do jaké míry lze za právní transplantáty považovat různá ustanovení současného občanského zákoníku, z nichž leckterá byla nejen inspirována, ale přímo převzata ze zahraničních právních úprav, a to nejen v nám geograficky blízkých zemích (Německo a Rakousko), ale i v zemích vzdálenějších. Lze v těchto případech hodnotit úspěšnost či neúspěšnost převzatých právních úprav v českém právním prostředí?

Závěr

Protože práce má kvality vyžadované pro práce rigorózní, doporučuji práci k obhajobě.

V Praze dne 17. června 2022

doc. JUDr. Jan Tryzna, Ph.D.